

"A major pressupost, més pressió"

El jove cineasta Robert Rodriguez conquesta Hollywood amb els seus films de sabor llatí. Amb Tarantino o sense, continua la seva imparable carrera.

D'origen mexicà però nascut a Texas, el jove director Robert Rodriguez s'ha convertit en abanderat del cinema de baix pressupost. La seva arribada al cinema va ser espectacular. Rodriguez, amb només 23 anys i un pressupost de 7.000 dòlars, va dirigir *El mariachi*. Comprada per la Columbia, la pel·lícula va obrir al cineasta les portes de Hollywood. La segona part, *Desperado*, amb Antonio Banderas com a protagonista i feta sota el pavelló de la Columbia, va ser el deute que Rodriguez va haver de pagar amb el gran estudi. Ara, després de rodar un dels episodis de *Four Rooms*, film en què ha participat també Tarantino i que porta camí de convertir-se en el tractat d'aquest nou cinema indepen-

dent, Rodriguez ha tornat a la independència amb *Abierto hasta el amanecer*. Pel·lícula de vampirs ambientada a la frontera entre Mèxic i els Estats Units, Quentin Tarantino, a més de ser el guionista, interpreta un dels personatges.

—Vostè es va fer famós per dirigir una de les pel·lícules més barates de la història del cinema. Quins avantatges té treballar amb petits pressuposts?

—Has d'usar la teva creativitat més i que aquesta substituïxi els diners. Però també t'atorga una llibertat de què no disposaries si estiguessis amb un gran estudi. Jo he produït *Abierto hasta el amanecer* amb una gent que té una visió del cinema molt semblant a la meua.

Així t'estalvies problemes com ara haver de tallar una part, o decidir si hi pot sortir la Salma Hayek fent aquest ball amb la serp. Produint les meves pel·lícules tinc el poder de posar-hi qual-sevol idea que tingui. Quan parlem de grans xifres no tens aquest control perquè els riscs són més grans, la productora ha de recuperar els seus diners i no es poden permetre fer bogeries.

—S'esperava l'èxit d'El mariachi?

—La veritat és que no. La vaig fer amb molt pocs diners, només per a practicar i aprendre com es treballava amb un equip de rodatge. En principi *El mariachi* era un producte pensat per al mercat de vídeos mexicans i no per a portar a festivals i no vaig pensar mai que arribaria a Hollywood.

—Amb el contracte que li va fer la Columbia després d'El mariachi per a la segona part, *Desperado*, es va sentir igual de lliure?

—Reconec que tinc més llibertat ara que quan estava en Columbia. De totes maneres, me'n van deixar molta a l'hora de fer *Desperado*. Supose que perquè era un film de set milions de dòlars, un pressupost molt baix per a una pel·lícula als Estats Units, i no hi van parar gaire atenció. La pressió dels productors sempre va en concordança amb el pressupost que tinguis. A major pressupost, més pressió.

—Creu que era necessària una segona part d'El mariachi?

—Completament, perquè havia de provar a Hollywood que podia fer històries més grans. *El mariachi* era una pel·lícula tan petita que els grans estudis no podien saber si jo entrava en els seus esquemes. Amb *Desperado* els hi vaig demostrar que puc fer films que semblin molt grans, que tinguin èxit i fent servir les meves idees, sense haver de posar al repartiment Tom Cruise, per exemple, perquè ja tenim gent com Antonio Banderas o Salma Hayek. A més, volia donar l'oportunitat a molta gent llatina davant i darrere de la càmera.

—Però podria haver fet la mateixa operació amb una pel·lícula de temàtica diferent.

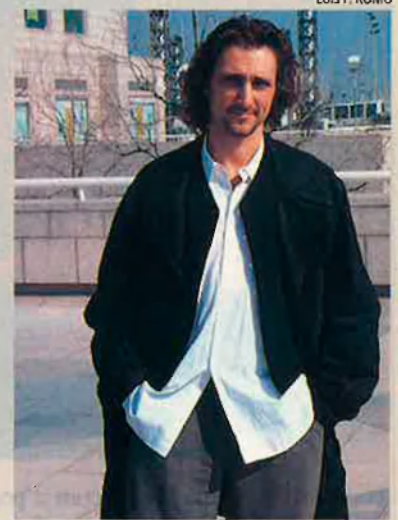
—No, perquè en aquesta història ja hi havia molts llatins, era un film d'acció amb el qual l'estudi podia recuperar els seus diners i no era gaire car. Per a mi *Desperado* era com fer una pel·lícula de Hollywood amb un heroi llatí. No tenim cap pel·lícula així. Ara faré *El Zorro*. Hi ha molts Zorros a la història del cinema, però cap de llatí. Hem de canviar la mentalitat de Hollywood, però ha de ser a poc a poc. Després de *Desperado*, jo puc posar Salma Hayek al repartiment d'*Abierto hasta el amanecer* amb honors d'estrella i ara el meu director de fotografia, Guillermo Navarro, treballa a l'últim film de Renny Harlin, una producció de cent milions de dòlars. És el primer mexicà treballant en una pel·lícula tan gran. Steven Spielberg volia fer des de fa temps *El Zorro* i ens ha contractat a nosaltres. Li la farem sense que

Lawrence Bender i el nou cinema

Estudiant d'enginyeria, ballarí, projecte d'actor i ara un dels productors més famosos del panorama actual, Lawrence Bender és, podríem dir, el pare del nou cinema independent nord-americà. Va conèixer Tarantino quan aquest encara treballava al ja mític videoclub i li va produir *Reservoir dogs*. Després va venir l'èxit de *Pulp Fiction*, la consolidació definitiva d'un cinema independent que es mira més en Sam Fuller que en Godard, que prefereix el tret d'una pistola que la conversa davant un cafè. El nom de Bender també és fonamental per a entendre la concepció de bogeries com *Killing Zoe*, la pel·lícula del col·lega de Tarantino, Roger Avary, o films amb vocació més social: *Fresh*, de Boaz Yakin, o *Atrapado*, de Desmond Nakano. Bender va estar a Barcelona, al costat de Robert Rodriguez, per a la presentació d'*Abierto hasta el amanecer*, pel·lícula de la qual és productor.

"No sabria dir les raons reals de l'èxit actual del cinema independent americà. Probablement, la gent que va començar a veure cinema als anys seixanta, quan eren nois de quinze anys, ara, als anys noranta, reclamen un cinema que hi tingui certes similituds", comenta Bender intentant explicar els motius que han fet que pel·lícules relativament barates i rodades al marge dels grans estudis siguin esperades amb una expectació inusual. El moment, segons Bender, és bo per a les propostes independents: "la dècada dels setanta va ser molt bona, als vuitanta, malgrat que hi havia distribuïdors de cinema independent, hi va haver una baixada, sempre les mateixes fórmules, les pel·lícules comercials van funcionar molt bé, però ara als noranta, la gent que veia cinema als setanta ha arribat i això s'ha deixat notar. Els esdeveniments són cíclics, després d'un moment dolent per als independents havia d'arribar una època bona".

Les grans companyies nord-americanes no han estat alienes a aquest fenomen del cinema independent. De fet, la productora amb què treballen Bender, Tarantino i ara Rodriguez, Miramax, va ser comprada l'any passat per la Disney. Per a Bender això no significa perdre llibertat de moviment: "No es pot negar que la pressió existeix. Mirem si no el que va passar amb *Kids*, de Larry Clark. Miramax la va comprar, però la Disney la considerava obscena i en comptes d'entrar a la roda d'acceptar les pressions, la gent de *Kids* va optar per crear la seva distribuïdora petita. O els problemes que hi hagué amb *Priest*, on les pressions dels grups cristians dificultaren la seva estrena. Però els executius dels grans estudis no són ximplers i ens deixen treballar perquè si no, saben que nosaltres ens n'aniríem". M. R.

LUIS F. ROMO

Lawrence Bender. Continua la ratxa del cinema independent.

costi tants diners, amb més imaginació i amb llatins a l'equip. Però res de tot això es podria haver fet sense *Desperado*. Ja sé que, tocant a la crítica, la pel·lícula no sembla important, però des del punt de vista de la promoció d'una indústria llatina a Hollywood era fonamental.

—Per què creu que hi ha un moment tan bo per als hispanos a Hollywood?

—Perquè fins ara no hi havia pel·lícules en què poguessin treballar. Per exemple, Colum-

JOAN VIDAL

bia no volia Salma Hayek com a protagonista de *Desperado*. Però jo els vaig dir que feia la pel·lícula per pocs diners i que si volien una altra estrella haurien de donar-me més diners. Evidentment, això ells no ho van voler acceptar. Hollywood no ens buscava a nosaltres, els llatins, simplement nosaltres hem aprofitat la nostra oportunitat, és la diferència. El problema d'abans és que tots estaven esperant. El què? No se sap. Per què en compte d'esperar no escrivien els seus guions com vaig fer jo? Jo penso que hem de fer coses. Tenim el poder, la creativitat, la imaginació i podem treballar més dur que els altres, que es gasten els diners per a res. No vull ser l'únic llatí a Hollywood fent pel·lícules, en necessiten més.

—*Es Antonio Banderas l'actor ideal per a un director llatí com vostè que vol fer films comercials a Hollywood amb hispans a l'equip?*

—Antonio Banderas no és l'únic actor llatí, n'hi ha molts més, però amb la seva energia i la seva experiència és un exemple perfecte d'allò que els llatins podem oferir a Hollywood. Abans les pel·lícules fetes per llatins eren molt serioses. Nosaltres hem introduït un nou concepte de cinema llatí.

—*Abierto hasta el amanecer és una pel·lícula plena d'homenatges al cinema de terror. Per què a gent com vostè, o al mateix Quentin Tarantino, els agrada tant apropiat-se d'elements d'altres pel·lícules?*

—Volien fer una pel·lícula perquè tots els afeccionats a aquest tipus de films en gaudissin. Ningú fa actualment pel·lícules com les primeres de George A. Romero o de John Carpenter i és un cinema que, tant a Quentin com a mi, ens agrada molt. Però, a part del terror, *Abierto hasta el amanecer* és un film que combina molts més gèneres: acció, thriller, humor, vampirs, és una mica musical, tot barrejat. La van plantejar com pujar-se a una muntanya russa.

—*El guió, el va escriure Quentin Tarantino*

"Amb 'Desperado' vaig demostrar que puc fer films que semblin molt grans, que tinguin èxit i fent servir les meves idees, sense haver de posar al repartiment Tom Cruise, per exemple, perquè ja tenim gent com Antonio Banderas o Salma Hayek. A més, volia donar l'oportunitat a molta gent llatina davant i darrere de la càmera."

fa sis anys. El va canviar gaire o hi va afegir moltes coses vostè?

—Quentin va escriure el guió originalment per a Robert Kurtzman, un expert en efectes especials. Quentin no la volia dirigir, simplement volia guanyar uns quants diners. Per Kurtzman i la seva gent era molt difícil portar la història d'*Abierto hasta el amanecer* a la pantalla perquè era la primera vegada que dirigien cinema i el guió tenia una trama una mica complicada. Després de l'èxit de *Pulp Fiction*, Quentin es va tornar a mirar el guió que havia escrit i va trobar que no estava gens malament. Tenia ganes de veure-la al cine, però no l'hi venia de gust dirigir-la. Va contactar amb mi i jo hi vaig introduir uns quants canvis i hi vaig afegir com un deu per cent més al guió.

—*Com es conjuga el seu món amb el de Quentin Tarantino, tenint en compte que són dos universos molt característics?*

—Pots veure aquesta combinació als primers deu minuts d'*Abierto hasta el amanecer*. Comença com una pel·lícula de Quentin, amb plans que duren bastant i quasi sempre fixos, on tots parlen molt a poc a poc, i de sobte canvio al món de *Desperado*, plans molt curts, tot molt visual, molta energia. De totes maneres, la barreja d'estils crec que està molt aconseguida i no es pot dir què és de Quentin i què és meu, perquè treballàvem junts.

—*Com es va comportar Quentin Tarantino com a actor?*

—És molt divertit treballar amb Quentin. Jo ja l'havia fet servir com actor a *Desperado*. No ho fa malament. L'únic és que necessita adquirir més experiència. *Abierto hasta el amanecer* crec que és el millor treball que ha fet fins ara.

—*A Four rooms han coincidit com a directors dels diferents episodis que la componen Alexander Rockwell, Allison Anders, el mateix Quentin Tarantino i vostè. Tots quatre, directors independents i bastant joves. Es considera director d'una generació específica?*

—Fem pel·lícules al mateix temps i fem allò que volem. Crec que és en l'únic aspecte en què ens podem assemblar.

—*Però a vostè l'identifiquen molt amb Quentin Tarantino. Tots dos fan servir gairebé les mateixes referències.*

—Va ser una coincidència. Quan jo rodava *El mariachi*, ell feia *Reservoir dogs*, i ens vam conèixer al Festival de Toronto al 1992, on els dos presentàvem pel·lícula. Fins ara tots dos hem fet pel·lícules d'acció, entretingudes, però farem més coses i diferents.

—*Tenen cap altre projecte junts?*

—Volem fer una altra pel·lícula boja, però encara no sabem quina. Segurament, i pels compromisos que tenim cadascú, no tornarem a treballar junts fins d'aquí a tres anys.

Manuel Romo